



Kunnskapsdepartementet  
Postboks 8119 Dep  
0032 Oslo

Vår saksbehandler/tlf.  
Solbjørg Rauset, +47 22 03 73 98

Vår ref.  
200602299  
Deres ref.  
200603959

Oslo,  
14.09.2006

## Høringsuttalelse til NOU 2006:8, *Kunnskap for fellesskapet*, fra Norges forskningsråd

NOU 2006:8, *Kunnskap for fellesskapet*, tar opp universitetsmusenes utfordringer med utgangspunkt i deres hovedoppgaver, samt universitetsmuseenes organisatoriske tilknytning til universitetene. Utredningen gir en god beskrivelse av sentrale utfordringer for universitetsmuseene og peker på at det er stort behov for opprustning. Slik situasjonen er nå ved universitetsmuseene, er det stort behov for ressurser til fornying og modernisering, uavhengig av organisering/tilknytningsform. Forskningsrådet sier seg enig med utredningsutvalget i at det vil kreve tilføring av økonomiske ressurser for å oppnå vesentlig forbedring innenfor områdene samlingsforvaltning og formidling.

Forskningsrådet har kommentarer knyttet til samlingsforvaltning og formidling, men vil særlig kommentere forhold som har betydning for forskningens vilkår ved universitetsmuseene, og i denne sammenhengen blir spørsmålet om organisasjonsmessig tilknytning berørt.

Forskningsrådet slutter seg til hovedforslagene i utredningen. Når det gjelder tilknytningsform, er Forskningsrådet positiv til at konsekvensene av en endret organisasjonsmodell utredes/vurderes, men understreker at forskningen ved museene må ivaretas på en god måte og i kontakt med øvrige forskningsmiljøer ved universitetene.

### *Samlinger og samlingsforvaltning*

Museenes samlinger utgjør basis for forskning. Forskningsrådet mener derfor det bør settes inn ressurser for å bedre oppbevaringsforholdene og tilgjengeliggjøre samlingene gjennom digitalisering. Felles tilgang til materiale er viktig for forskning og formidling, og for styrking av internasjonalt samarbeid. Det er en utfordring å legge til rette for bedre utnyttelse av databasene i forskningssammenheng. Samtidig sikres også kvaliteten på databaser gjennom bruk til forskning. Forskningsrådet støtter anbefalingene om at det digitaliserte materialet må tilrettelegges for formidling, forskning og forvaltning. Det bør legges vekt på samordning av systemer og tettere samarbeid med andre relevante aktører som ABM-utvikling og øvrige museer.

Det kan være en fare for at forvaltning går ut over forskning og formidling. Det er derfor viktig med strakstiltak for å bedre oppbevaringsforholdene for samlingene, slik at dette ikke tar oppmerksomhet og ressurser fra andre oppgaver som forskning og formidling. Det må gis ekstra tilskudd for en større innsats, ikke bare over årlig driftsbudsjett.

### *Formidling*

Utvalget har mange og konstruktive forslag til hvordan universitetsmuseenes formidling kan styrkes, fra generell oppgradering av basisutstillingene til utvikling av bedre pedagogisk kompetanse og interaktiv formidling.

Formidling rettet mot skoleverket er sentralt for universitetsmuseene, og det er derfor viktig å styrke samarbeidet med skolelaboratoriene og vitensentrene, både i form av felles, konkrete formidlingstiltak (for eksempel utstillinger som kan benyttes av flere) og felles satsing med å utvikle interaktive formidlingsmetoder. I forhold til skoleverket er det ofte avgjørende at elevrettede formidlingsprosjekt er tilpasset skolens læreplaner.

En styrking i form av digital og nettbasert formidling vil bidra til å gjøre museenes tilbud "landsdekkende", noe som kommer både allmennheten og skoleverket til gode. Forskningsrådet støtter Utvalgets anbefalinger i denne sammenheng, men vil samtidig understreke at dette vil kreve økte ressurser til arbeidet med formidling.

Forskningsrådet har lenge påpekt at rekrutteringen til realfagene (matematikk, naturvitenskap og teknologi) må styrkes, både når det gjelder forskerrekruttering og realfaglig ekspertise for øvrig. Gjennom et eget formidlingsprogram for realfagene (startet i 2000) og en spesiell satsing på å utvikle regionale vitensentre (startet 2003 i samarbeid med ABM-utvikling), har Forskningsrådet støttet og iverksatt tiltak for å øke interessen, hos barn og unge spesielt, for realfagene.

De naturhistoriske museene kan gjennom sin formidling til skoleverket bidra til å øke barn og unges interesse for realfagene. Uavhengig av organisasjonsmodell som måtte bli valgt for universitetsmuseene, så må dette formidlingsarbeidet skje i samarbeid med mange andre aktører. En større satsing på nettbaserte formidlingstiltak gjør det derfor spesielt viktig med en god samordning mellom de ulike aktørene, for eksempel i form av en felles formidlingsportal for realfagene, som foreslått av Utvalget.

Utvalget foreslår gratis entré for alle, og underbygger dette med erfaringer fra andre land. Forskningsrådet har ingen prinsipielle innvendinger mot dette. I siste omgang blir det en avveining mellom å sikre nødvendig finansiering til å utvikle universitetsmuseene i forhold til den samfunnsoppgave de skal ivareta, og hvor stor del av denne finansieringen som skal dekkes av det offentlige.

### *Forskning*

Det er viktig at museene tydeligere prioriterer forskning med utgangspunkt i universitetsmuseenes kjerneområder. En slik prioritering, profilering og arbeidsdeling mellom museer krever styrket forskningsledelse, og tydelige strategiske planer for forskning, noe som også inkluderer rekruttering.

For Forskningsrådet er det viktig å understreke at forskning er en sentral oppgave og en nødvendig forutsetning for museumsvirksomheten. I spørsmålet om organisasjonsmodell, ser Forskningsrådet fordeler og ulemper ved begge tilknytningsformer. En eventuell ny

organisasjonsform må ivareta forskning på en god måte. Samtidig er det behov for økt fokus på øvrige kjerneoppgaver som samlingsforvaltning og formidling, og disse kan kanskje ivaretas like bra gjennom en annen organisatorisk tilknytning enn dagens. Forskningsrådet er derfor positiv til at konsekvensene av en endret organisasjonsmodell utredes/vurderes.


Uavhengig av hvilken tilknytningsform som velges, vil tydeligere styringssignaler være viktig for å ivareta og styrke forskningen. Eventuell innføring av ny finansieringsmodell må dessuten gjenspeile de ulike hovedoppgavene ved museumsdriften. Det er også avgjørende at eventuelle nye tiltak vektlegger utvikling av kontakt og samarbeid mellom universitetsmuseene og nasjonale og internasjonale forskningsmiljøer.


Utredningen peker på at det er behov for tettere samarbeid mellom universitetsmuseene og den øvrige museumssektoren/ABM-utvikling. Forskningsrådet slutter seg dette, og at det legges opp til bedre koordinering mellom de berørte departementer.

#### *Forskningsrådets rolle*

I dag gir Forskningsrådet støtte til forskningsprosjekter gjennom sine ordinære virkemidler, som museene også kan søke. Forskningsrådet *kan* brukes mer målrettet til å videreutvikle universitetsmuseenes forskning. Et "Strategisk museumsprogram" kan, med utgangspunkt i museenes strategiske planer, stimulere til forskning og formidling i samarbeid mellom universitetsmuseene, universitetsinstitutter og eventuelt andre forskningsinstitusjoner og museer. Et eventuelt slikt tiltak vil være uavhengig av universitetsmuseenes organisatoriske tilknytning.

Med vennlig hilsen  
Norges forskningsråd

  
Hilde Jerkø  
konstituert divisjonsdirektør  
Divisjon for vitenskap

  
Torunn Haavardsholm  
avdelingsdirektør  
Divisjon for vitenskap